Ks. Władysław Piotr WLAŹLAK

Działalność społeczna i stowarzyszeniowa w parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie

Powyższe zagadnienia w znacznej mierze zostały omówione na podstawie protokołów wizytacji dziekańskich i kanonicznych, gdzie prezentowano stan religijno-moralny parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie. Niestety, szereg danych na ten temat w aktach parafialnych zostało pominiętych i nie jest możliwe ich odtworzenie w obecnej chwili. Trzeba jednak podkreślić, iż wiele informacji została specjalnie przemilczane we wszelkich sprawozdaniach, gdyż władze komunistyczne pod koniec lat czterdziestych ubiegłego stulecia doprowadziły do zawieszenia wszelkiej działalności stowarzyszeniowej[1], ponadto zdezorganizowały działalność charytatywną, przejmując nielegalnie i w podstępny sposób Caritas kościelną. O metodach, jakimi się wtedy posługiwano można się dowiedzieć m.in. z artykułu ks. Władysława Wlaźlaka pt. „Związek Caritas Diecezji Częstochowskiej w latach 1945-1950”[2].

Pomimo tych brutalnych działań, jakie podjęły władze państwowe nadal prowadzono grupy stowarzyszeniowe, w ramach zwykłej pracy parafialnej. Potwierdził ten fakt ks. Władysław Sobczyk w swoim artykule pt. „Duszpasterstwo w parafiach diecezji częstochowskiej”, gdzie zapisał, iż *w diecezji w obecnym czasie istnieje kilka wspólnot parafialnych, odznaczających się w dużym stopniu intensywnym przeżywaniem gotowości do braterskiego posługiwania. Duch braterstwa i wspólnoty niesie bowiem ze sobą wielki dynamizm chrześcijański. Dynamizm ten w okresie przedwojennym znajdował swój wyraz w formach bardziej zinstytucjonalizowanych niż obecnie. Działała bowiem wówczas w parafiach organizacja Akcji Katolickiej. Obecnie ma ona bardziej charakter spontaniczny i charyzmatyczny, „nieurzędowy”, a więc niezwiązany formalnie z jakimś „urzędem” w Kościele. W*

---

[1] Po drugiej wojnie światowej Akcja Katolicka nie wznowiła swej działalności. Pomimo tego faktu bractwa i stowarzyszenia religijne funkcjonowały w ramach duszpasterstwa parafialnego. 5 VIII 1949 r. władze państwowe zażądały rejestracji stowarzyszeń religijnych. Niedopełnienie tego wymogu administracyjnego groziło konfiskatą majątku wspomnianych organizacji kościelnych. Takie postępowanie władz episkopat uznał za bezprawny i z dniem 3 XI 1949 r. zawiesił działalność stowarzyszeń katolickich w Polsce – DzU 1949 nr 45, poz. 335; T. Biedroń, *Organizacje młodzieży katolickiej w Polsce w latach 1945-1953,* Kraków 1991, s. 25-26.

[2] W. Wlaźlak, *Związek Caritas Diecezji Częstochowskiej w latach 1945-1950,* „Ziemia Częstochowska” 30 (2003), s. 111-120.

obecnej parafii nie ma „oddelegowanych" do różnych społecznych zadań i służb, jak to miało miejsce, gdy działały Akcja Katolicka, Konferencje św. Wincentego a Paulo, Sodalicja, III Zakon itp."[3].

W latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia zaczął się rozwijać w Polsce Ruch Światło – Życie, którego twórcą i żarliwym propagatorem był ks. Franciszek Blachnicki. W parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie animatorką Ruchu została Teresa Pełka. Opiekunem grupy został ks. Antoni Idasiak. W latach 1974-1975 rozpoczęły się spotkania formacyjne z młodzieżą. Przez następne pięć lat pieczę nad Oazą przejął ks. Jan Edward Marczewski. Nastąpił wtedy znaczny rozwoju Ruchu, który miał stałe spotkania dla dzieci, młodzieży, studentów, dorosłych i osób samotnych. Powstały też wtedy dwa kręgi Domowego Kościoła. Z kolei w latach 1980-1986 nad Oazą czuwał ks. Jan Urbanek, który doprowadził do jej znacznego rozwoju, gdyż liczył wtedy około 120 członków. Spotkania oazowe odbywały się w małych grupach formujących do kolejnych stopni. Ruch podejmował wiele inicjatyw, mając w swoich szeregach 30 osobowy zespół muzyczny. Wielu oazowiczów zostało później lektorami, powstał też Klub Otwartych Serc, ponadto angażowali się w pomoc internowanym, uczestniczyli w regularnych spotkaniach z niepełnosprawnymi. W roku 1986 nastąpił kryzys w działalności oazowej, tak iż później trzeba go było na nowo reaktywować. W latach 1988-1990 działał pod opieką ks. Jacka Wyrwicha, przeżywając znaczny rozwój, gdyż liczył około 50 członków. Jego następca ks. Witold Bil doprowadził do uformowania się jedenastu grup. Pod kuratelą następnych duszpasterzy regularnie na rekolekcje wakacyjne wyjeżdżało corocznie około 30 osób. Prace oazowe prowadzono w sześciu grupach. W każdy piątek gromadzono się na wspólnotowej Mszy św., po której odbywało się spotkanie formacyjne. Od roku 2005 odpowiedzialnym za Ruch Światło – Życie był ks. Sebastian Ciastek. W każdy piątek w spotkaniach formacyjnych uczestniczyło około 20 do 30 osób.

Po roku 1989 rozpoczęło się normalizowanie życie religijnego w Polsce. Istotnym impulsem w tej mierze było nauczanie papieskie. W dniu 12 stycznia 1993 r. papież Jan Paweł II w przemówieniu do biskupów polskich, przebywających w Rzymie z wizytą „ad limina apostolorum", wyjaśniając istotę ewangelizacji powiedział, iż realizacja misji apostolskiej Kościoła nie jest możliwa *bez czynnego zaangażowania* katolików świeckich…, [którzy] *winni poczuć się rzeczywistymi podmiotami w życiu Kościoła.* W tym kontekście Ojciec Święty zauważył, iż w Polsce brakuje sprawdzonej już w innych krajach ponadpokoleniowej formy apostolstwa świeckich, stwierdzając iż *Akcja Katolicka, która kiedyś w Polsce była tak żywa i przyniosła tyle wspaniałych owoców. Trzeba więc, aby na nowo odżyła"*[4].Po jej formalnym reaktywowaniu 2 maja 1996 r. ponownie zabrał głos Namiestnik Chrystusa wypowiadając znamienne słowa 10 czerwca 1997 r. w Krośnie, *jakże*

[3] W. Sobczyk, *Duszpasterstwo w parafiach diecezji częstochowskiej,* CzST 2 (1974), s. 254-255.

[4] M. J. Żmichrowska, *Trzeba, aby na nowo odżyła. Akcja Katolicka dzisiaj 1993-2001,* Częstochowa 2002, s. 7.

dobrze się stało, iż została przywrócona do życia w Kościele na polskiej ziemi Akcja Katolicka, która staje się szkołą wiary. Idźcie odważnie tą drogą[5].

Formalne restaurowanie Akcji Katolickiej rozpoczęło żmudny proces ponownego organizowania bractw i stowarzyszeń religijnych w poszczególnych parafiach. Działania w tej mierze podjęto również w parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie. Przypadły one na okres działalności ks. Kazimierza Zalewskiego. Podjął one przede wszystkim wysiłek przebudowy i dostosowania pomieszczeń mieszkalnych parafii, celem przystosowania ich do potrzeb poszczególnych grup mających podjąć konkretne zadania duszpasterskie i społeczne. Zapotrzebowanie na tego typu działalność było oczywiście ogromne, gdyż głoszenie ewangelii wymagało zaangażowania wiernych, mogących nieść konkretną pomoc potrzebującym. Szczegółowe dane na ten temat można odnaleźć w aktach protokołów powizytacyjnych z tego okresu. Według sprawozdań parafialnych z lat 2004-2005 odnotowano dobrze zorganizowane grupy parafialne: Akcję Katolicką, Rodzinę Franciszkańską, Żywy Różaniec, Dzieci Maryi, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, Parafialną Straż Porządkowa, Liturgiczną Służbę Ołtarza, Ruch Światło-Życie, Zespół Charytatywny, Parafialny Klub Sportowy, Scholię Dziecięcą i Chór Dorosłych. Zorganizowano ponadto w parafii Katechezę Chrzcielną, Katechezę Przedślubną, Poradnię Życia Rodzinnego, Ognisko Nazaret, Bibliotekę Parafialną, a także grupę, gdzie działały małżeństwa niesakramentalne i Poradnię Życia Rodzinnego. Już od 1994 roku prowadzono poza katechezą w szkołach, katechezę parafialną. Objęto nią dzieci ze wszystkich klas szkoły podstawowej oraz młodzież trzech klas gimnazjalnych. Zajęcia dla uczniów i ich rodziców były prowadzone w tym samym czasie w wymiarze jednej godziny dla każdej grupy w miesiącu. Były to spotkania formacyjne.

Warto jednak w tym miejscu przytoczyć szczegółowe dane na temat formowania się i działalności Akcji Katolickiej w parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie. Zorganizowano ją we wrześniu 1995 r., liczyła 26 osób. Już w pierwszych miesiącach uruchomiła świetlicę parafialną, bibliotekę i siłownię. Na bazie świetlicy parafialnej w 1999 r. powstało Katolickie Ognisko Wychowawcze Nazaret. Oddziałem kierowali: Antoni Duda 1995-1998, Anna Kwiatkowska 1998-2004, Bogdan Szczerba 2004-, wraz ze zmieniającym się zarządem. Asystentem kościelnym oddziału został ks. Kazimierz Zalewski, który prowadził stałą formację duchową członków zarządu. W tym celu organizowano w trzeci czwartek miesiąca spotkania modlitewne po wieczornej Mszy św. Ponadto każdego 12 dnia miesiąca o godz. 20.oo członkowie gromadzili się na adorację Najświętszego Sakramentu. Dwa razy w miesiącu organizowano także spotkania biblijne oraz rozważanie Słowa Bożego pod kierunkiem Jadwigi Koniecznej, cieszące się dużą frekwencją. Członkowie Akcji Katolickiej brali udział w oprawie uroczystości kościelnych w parafii. Stałym punktem działalności Akcji Katolickiej było prowadzenie Biblioteki Parafial-

[5] Tamże, s. 98, 100.

nej, Punktu Wydawania Odzieży i Chleba oraz Punktu Wydawania Żywności Unijnej w ramach programu PEAD. Każdego roku w maju w ramach odpustu parafialnego i Dnia Dziecka, Akcja Katolicka przy współpracy innych grup parafialnych organizowała festyn. Dochody pozyskane w ten sposób przeznaczano na działalność charytatywną, głównie dofinansowanie wyjazdów dzieci i młodzieży na kolonie.

Spore osiągnięcia w parafii miało również Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, które zostało zorganizowane przez grupę młodzieży pod przewodnictwem wikariusza ks. Szymona Gołuchowskiego. W dniu 1 kwietnia 1997 r. na pierwszym spotkaniu prezesem parafialnego KSM został Piotr Bodzioch. Członkowie rozpoczęli spotkania raz w tygodniu, na których rozważali Pismo Św. oraz dyskutowali nad prawdami katechizmowymi. W okresie wakacyjnym grupa pod opieką nowego asystenta ks. Andrzeja Karczewskiego wyjechała na wypoczynek do Ochotnicy w Gorce. Niebawem zostało wybrane nowe kierownictwo parafialnego oddziału KSM, którego prezesem została Katarzyna Kawecka. W lutym 1998 r. dwudziestoosobowa grupa młodzieży działająca w miejscowym KSM udała się na wycieczkę do Łeby. W tym czasie członkowie zaangażowali się w życie parafialne i diecezjalne pomagając m.in. w organizacji XIV Światowych Dni Młodzieży. W piątek przed Niedzielą Palmową brali udział w Drodze Krzyżowej podążającej Alejami NMP, analogicznie było w procesji z palmami. Z kolei w Wielką Sobotę w obecności biskupa Antoniego Długosza zarząd oddziału złożył ślubowanie.

We wrześniu 1999 r. nowym asystentem został ks. Jacek Zieliński. W tym czasie doszło także do zmiany członków zarządu. Kolejne zmiany nastąpiły we wrześniu 2000 r. Prezesem został Janusz Bednarek. Nowe kierownictwo rozpoczęło konkretne działania uczestnicząc m.in.: w Święcie Młodych w Toporowie, Forum Młodych w Olsztynie, organizując inscenizację z okazji Święta Odzyskania Niepodległości oraz Św. Mikołaja, kiedy 130 dzieci otrzymało prezenty. Ze szczególną radością przeżywano wyjazd do Zwardonia. W latach 2002-2003 asystentem był ks. Zbigniew Witecki. W tym czasie dwukrotnie uczestniczono w Form Młodych oraz zorganizowano wyjazd na spotkanie w Krakowie z papieżem Janem Pawłem II. W latach 2003-2004 asystentem został ks. Jacek Michalewski. Doszło do ożywienia działalności oddziału KSM, do szeregów którego zapisały się nowe osoby. We wrześniu 2004 r. asystentem został ks. Robert Glen, pod którego opieką doszło do licznych zmian. Prezesem zarządu została Klaudia Rogula. Podczas wakacji zorganizowano wyjazd do Zęba oraz wycieczkę rowerową do Toporowa. W następnym roku grupę KSM stanowiło 35 osób, która gromadziła się na samodzielne spotkania organizacyjne i modlitewne. Zorganizowano Dzień Papieski i Zaduszki Poetyckie.

Największą grupę duszpasterską w parafii stanowią ministranci około 60 osób. Byli oni formowani od 1994 r. według materiałów ośrodka krakowskiego. Wśród nich są następujące grupy ministranckie: kandydaci, chóraliści, ministranci światła, księgi, ołtarza oraz lektorzy. Każdy z nich ma odpowiedni notatnik, jako

pomoc formacyjną. Zaangażowanie ministrantów uwidacznia się w oprawie liturgii niedzielnej, świątecznej a zwłaszcza Triduum Paschalnego, której od 1994 przewodniczy biskup A. Długosz. O piękno liturgii troszczą się także, Dzieci Maryi dwie Schole Dziecięcą: starsza i młodsza prowadzone przez organistę Artura Magacza z pomocą katechetów.

Z kolei na bazie Świetlicy Parafialnej w 1999 r. powstało Ognisko Wychowawcze Nazaret. Jego zadaniem było łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania poprzez zapewnienie dzieciom opieki wychowawczej, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz pomoc w odrabianiu lekcji. Działania, które były realizowane miały na celu zapewnienie dzieciom godnego, racjonalnego i trzeźwego spędzania czasu wolnego od nauki przez realizowanie programów profilaktycznych w pomieszczeniach parafialnych. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 16.oo do 18.oo. Korzystała z nich grupa około 100 dzieci. Placówka dysponowała sześcioma komputerami, z których cztery podłączono do sieci internetowej. Całością kierowała Jadwiga Biel, jako dyrektor oraz Maria Kwapisz i Irena Kowalewska. Placówkę dofinansowano z budżetu Miasta Częstochowy. Prowadzili ją nauczyciele i wolontariusze.

W tym miejscu należy poświęcić również funkcjonowaniu Chórowi Parafialnemu, który powstał w pierwszych latach istnienia parafii. Liczył około 20 osób i działał pod kierownictwem organisty Zdzisława Organy. Następnie szefowała mu organistka siostra Teresa SAC, ks. Janusz Urbanek, Ks. Jacek Wyrwach i organista Artur Ginter. Od października 1994 r. chór prowadziła organistka Barbara Miszczak. Z czasem społeczność chóralna okrzepła i liczył a 23 osoby, z który 16 rekrutowało się z miejscowej parafii. Do szczególnych osiągnięć działalności Chóru Parafialnego należy zaliczyć udział liturgii Mszy św. podczas niedziel i znaczniejszych uroczystości kościelnych. Miało on w swoim repertuarze prawie kilkaset pieśni kościelnych. Ponadto uczestniczy on często w liturgii pogrzebowej, podczas ślubów oraz daje koncerty kolęd. Należy podkreślić, iż w 1995 r. zajął on pierwsze miejsce w koncercie chórów zorganizowanym w parafii Św. Stanisława Kostki w Częstochowie. Jego osiągnięcia prezentowano zawsze w czasie Triduum Paschalnego, kiedy śpiewano Mękę Pańską. Działo się tak zawsze w czasie znaczniejszych uroczystości kościelnych m.in. Bożego Ciała, czyli Uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Ciągłe rozszerzaniu repertuaru Chóru Parafialnego świadczy o jego prężności.

W ostatniej partii tegoż materiału należy poświęcić nieco uwagi Franciszkańskiemu Zakonowi Świeckich, który funkcjonował od 1983 r. przy parafii NMP Zwycięskiej w Częstochowie. Według przekazów miejscowych działaczy było wówczas 43 członków. Z czasem sporo osób zmarło lub przeniosło się do innych miejscowości. Obecnie organizacja ta skupia w swoich szeregach około 10 osób. W pierwszy wtorek każdego miesiąca organizowano spotkanie formacyjne, informujące o spotkaniach przyłożonych odbywających się w kościele Franciszkanów przy ul. Wielkoborskiej 123 w Częstochowie. W czasie spotkań parafialnych zapo-

znawano się z materiałami pomocniczymi do formacji FZŚ w Polsce. Oczywiście grupa ta może zawsze liczyć na obecność swego opiekun, czyli księdza proboszcza.